

ТЕОРИЯ И ПРАКТИКА ПРЕПОДАВАНИЯ ЛИНГВИСТИЧЕСКИХ ДИСЦИПЛИН В ВУЗАХ НЕГУМАНИТАРНОГО ПРОФИЛЯ

Міжнародная навукова-практычна канферэнцыя

(Горкі, Беларуская дзяржаўная сельскагаспадарчая акадэмія, 3 – 4 чэрвеня 2010 года)

Канферэнцыя ў Горках прымеркавана да адзначэння двайнога юбілею – у гэтым годзе спаўніеца 170 год Беларускай дзяржаўной сельскагаспадарчай акадэміі і 35 гадоў кафедры рускай і беларускай мовы. З гэтай нагоды арганізатары канферэнцыі не маглі не ўспомніць слайныя старонкі гісторыі сваёй навучальнай установы. Так, на *пленарным пасядженні* выступіла загадчыца кафедры рускай і беларускай мовы *Т.І. Скікевіч* з дакладам «*Кафедра рускай і беларускай моў: старонкі гісторыі і сучаснасць*», распавядаючы пра тых філолагаў, якія зрабілі свой унёсак у развіццё методыкі выкладання лінгвістычных дысцыплю і філалагічнага напрамку на базе БДСА.

На сучасным этапе, пэўна, у кожнай ВНУ навучающа замежныя студэнты, не выключэннем з'яўляеца і БДСА. Таму актуальнай гучала презентацыя загадчыцы кафедры педагогікі, псіхалогіі і сацыялогіі *Н.С. Шатраўкі* «*Национально-культурный аспект обучения деловому общению иностранных студентов в условиях русского-белорусского билингвизма*». У працяг тэмы прагучай даклад загадчыка кафедры рускай мовы як замежснай ВДУ імя П.М. Машэрава С.М. Якаўлева «*Культурная интерференция на занятиях по РКИ в полинациональных группах*».

Безумоўна, кожная канферэнцыя – гэта абмен вопытам, прадстаўленне сваіх напрацовак, вартых увагі. Расейская даследчыца *М.В. Арлова* з Маскоўскага дзяржаўнага ўніверсітэта імя М. Ламаносава презентавала досвěд навучання замежнай мове «*Protected Areas: междисциплинарный характер учебного пособия для студентов географов*».

Рэформа беларускага правапісу 2008 года, напэўна, не пакінула абыякавым ніводнага філолага, які мае дачыненне да літаратурнай мовы. Сапраўднае жывое абмеркаванне выклікаў даклад *У.І. Куліковіча*, які прадставіў актуальныя праблемы ў засваенні новых правілаў беларускай арфаграфіі, згадаў пра не-дакладнасці ў Законе аб зменах у беларускім правапісе, а таксама пра хібы свежавыдадзеных новых арфаграфічных слоўнікаў.

Далейшая праца канферэнцыі была спланавана па **сямі секцыях**:

- «*Лінгвістычная падрыхтоўка ў сістэме вышэйшай адукацыі*»;
- «*Пытанні методыкі і практикі выкладання беларускай мовы ў ВНУ негуманітарнага профілю*»;
- «*Методыка выкладання рускай мовы як замежнай*»;

- «Методыка выкладання замежных моў»;
- «Інавацыйныя тэхналогіі ў выкладанні гуманітарных дысцыплін»;
- «Фарміраванне культуры маўленчых зносін у прафесійнай дзейнасці»;
- «Культуралагічны аспект лінгвістычнай падрыхтоўкі студэнтаў».

Даклады секцыі «Пытанні методыкі і практыкі выкладання беларускай мовы ў ВНУ негуманітарнага профілю», у працы якой надарылася паўдзельніцаць, прадстаўлялі некалькі актуальных напрамкаў у выкладанні мовы.

Самая вялікая група дакладаў была прысвечана вывучэнню курса «Беларуская мова. Професійная лексіка» студэнтамі розных негуманітарных спецыяльнасцей: **В.І. Варанец** «Некаторыя заўвагі да тыповай праграмы “Беларуская мова. Професійная лексіка”»; Н.М. Бунько «Беларуская мова. Лексіка па надзвычайніх сітуацыях: змест і задачы курса»; **В.А. Зразікова** «Да праблемы фарміравання маўленчай кампетэнцыі ў студэнтаў нямоўных спецыяльнасцей (на аснове курса “Беларуская мова. Професійная лексіка”)»; **Ю.А. Канавалава** «Професійная лексіка – аснова дзейнасці спецыяліста»; **Т.М. Смольская** «Задачы і праблемы курса “Беларуская мова (професійная лексіка)” на біялагічным факультэце»; **Л.У. Хрыничанович** «Мова як сродак выхавання моладзі (З вопыту выкладання курса “Беларуская мова (професійная лексіка)”)»; **В.В. Курбатава, Л.А. Куришакова** «Развіццё камунікатыўнай кампетэнцыі на занятках беларускай мовы ў ВНУ негуманітарнага профілю».

У працэсе абмеркавання дакладаў было адзначана, што стаўленне да курса беларускай мовы ў студэнтаў нефілалагічных спецыяльнасцей неадназначнае. Актуальным паўстае пытанне выкарыстання аптымальных методык і тэхналогій у навучанні, якія б здолелі абудзіць у студэнтаў зацікаўленасць і зрабілі засваенне мовы эфектыўным. Менавіта гэты аспект быў прадстаўлены дакладамі: **Г.І. Ваўчок** «Выкарыстанне метадаў і прыёмаў тэхналогіі развіцця крытычнага маўлення пры вывучэнні марфалогіі»; **Л.А. Гедзімін** «З выкарыстання тэкстаў у сістэме E-UNIVERSITY пры вывучэнні арфаграфіі беларускай мовы на гісторычным факультэце БДУ»; **Г.І. Малько** «Алімпіяды па беларускай мове як адна з формаў пазаўрочнай працы са студэнтамі»; **Е.Н. Палуян** «Выкарыстанне віктарыны пры выкладанні беларускай мовы (професійная лексікі)»; **Т.В. Жукоўскай** «Фарміраванне творчай асобы ў вучэбна-выхаваўчым працэсе»; **Л.Р. Якулевай** «Некаторыя асаблівасці выкладання беларускай мовы ў тэхнічных навучальных установах».

У працяг размовы пра эфектыўнасць засваення беларускай мовы ў культурным кантэксце прагучалі выступы **Ю.М. Бабіча** «Нацыянальна-культурны кампанент пры выкладанні беларускай мовы ў ВНУ негуманітарнага профілю»; **О.Н. Гусевай** «Выкарыстанне мастацкіх тэкстаў на занятках беларускай мовы у тэхнічных ВНУ»; **С.М. Лясовіч** «Лінгвакультуралагічны аспект выкладання лексікі беларускай мовы».

Культура абумоўлівае моўны досвед асобы, таму важным з'яўляюцца і экстралянгвістычныя фактары ў авалоданні мовай, пра якія было згадана ў працах Т.В. Валодзінай «Да мовы праз фальклор: студэнцкія фальклорныя рухі» і **В.А. Леўшавай** «Радавод як шанаванне памяці продкаў».

Функцыянуванне дзвюх дзяржаўных моў у беларускім грамадстве абумовілі праблему ў засваенні нацыянальнай мовы. Гэта стала тэмай дакладаў **Г.А. Гусаравай, А.М. Куніцкай** «Да праблемы двухмоўя ў ВНУ»; **П.І. Малько** «Аб вывучэнні беларускай мовы рускамоўнымі студэнтамі»; **Т.Р. Рамзы** «Граматычныя памылкі іншафонадаў іх папярэджанне».

І безумоўна, навукоўцы не маглі не вярнуцца да надзённага пытання засваення новых правіл арфаграфіі, да каментавання якіх звярнуліся **Э.А. Ялоўская і У.І. Куліковіч**.

У цэлым праца навуковай канферэнцыі прайшла ў даволі дынамічным рэжыме. Актыўнасць удзельнікаў пакідае надзею, што выкладанне беларускай мовы на негуманітарных спецыяльнасцях мае перспективы ў выніку выхаваць не толькі пісьменную, але і нацыянальна свядомую асобу.

**С.М. Лясовіч, кандыдат філалагічных навук, дацэнт
(Полацкі дзяржаўны універсітэт)**